

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Прогнозування виникнення дефектів у металопродукції

Шифр та назва спеціальності

175 – Інформаційно-вимірювальні технології

Інститут

ННІ Комп'ютерного моделювання, прикладної фізики та математики

Освітня програма

Інформаційно-вимірювальні технології збору та обробки даних

Кафедра

Комп'ютерних та радіоелектронних систем контролю та діагностики (171)

Рівень освіти

Бакалавр професійного спрямування,

Тип дисципліни

Вибіркова

Семестр

1

Мова викладання

Українська,

Викладачі, розробники

Плеснецов Юрій Олександрович

yurii.pliesnetsov@khp.edu.ua

Кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, професор каф. КРСКД

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Кандидат технічних наук, старший науковий співробітник кафедри «Комп'ютерних та радіоелектронних систем контролю та діагностики» НТУ «ХПІ». Досвід роботи – 37 років. Автор понад 100 наукових, навчально-методичних праць та авторських свідоцтв і патентів.

Провідний лектор з дисциплін: «Візуальний та вимірювальний контроль», «Фізико-механічні властивості матеріалів», «Прогнозування виникнення дефектів у металопродукції», «Сертифікація та контроль якості продукції».

Загальна інформація

Анотація

Курс «Прогнозування виникнення дефектів у металопродукції» розвиває знання та навички, які необхідні для забезпечення контролю, що проводиться шляхом дослідження виробів, приладів та обладнання, створення та освоєння нових технічних систем. Це значною мірою пов'язано з розвитком методів прогнозування надійності на стадії проектування та випробування на надійність дослідних зразків машини на всіх стадіях її життєвого циклу.

Мета та цілі дисципліни

Мета викладання дисципліни «Прогнозування виникнення дефектів у металопродукції» – надати знання, навички та розуміння майбутнім фахівцям спеціальності 175 – "Інформаційно-вимірювальні технології" щодо галузі застосування та можливостей проведення контролю якості обладнання, які необхідні для умов її експлуатації, та визначати відповідність вимогам ДСТУ. Завдання прогнозування виникнення дефектів - встановлення відповідності вимогам нормативної документації чисельного значення контрольованих параметрів на протязі життєвого циклу обладнання.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

- ЗК01. Здатність застосовувати професійні знання й уміння у практичних ситуаціях.
- ЗК02. Здатність створювати та працювати з документацією державною мовою, спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК05. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК06. Навички здійснення безпечної діяльності.
- ЗК07. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- ЗК08. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК10. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Результати навчання

- ПР01. Знати і розуміти сучасні методи вимірювань, та опрацювання їх результатів.
- ПР02. Знати і розуміти основні поняття теорії вимірювань, застосовувати на практиці.
- ПР04. Вміти виконувати аналіз інженерних продуктів, процесів і систем за встановленими критеріями, обирати і застосовувати найбільш придатні аналітичні, розрахункові та експериментальні методи для проведення досліджень, інтерпретувати результати досліджень.
- ПР05. Вміти формулювати та вирішувати завдання у галузі метрології, що пов'язані з процедурами спостереження об'єктів, вимірювання, контролю, діагностування і прогнозування з урахуванням важливості соціальних обмежень (суспільство, здоров'я і безпека, охорона довкілля, економіка, промисловість тощо).
- ПР07. Вміти проектувати і розробляти інженерні продукти, процеси та системи метрологічної спрямованості, обирати і застосовувати методи комп'ютеризованих експериментальних досліджень.
- ПР08. Володіти сучасними методами та методиками проектування і дослідження, а також аналізу отриманих результатів.
- ПР09. Мати навички організації і проведення технічних випробувань інженерних продуктів.
- ПР10. Аналізувати та оцінювати вплив інформаційно-вимірювальної техніки та метрологічної діяльності на навколишнє середовище та безпеку життєдіяльності людини.
- ПР13. Застосовувати апаратні та програмні засоби сучасних інформаційних технологій для вирішення задач в сфері метрології та інформаційно-вимірювальної техніки.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): лекції – 24 год., практичні роботи – 16 год., самостійна робота – 80 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: вища математика, фізика, які необхідні для успішного проходження курсу.

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Курс побудовано на основі сукупності лекцій та практичних занять. Практичні заняття закріплюють лекційний матеріал та надають можливість самостійного виконання операцій пов'язаних з науково-дослідницькою роботою. Курс інтегровано з системою Microsoft 365.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Аналіз причин відмови машин і механізмів.

- Тема 2. Процеси, які знижують працездатність машин і механізмів.
- Тема 3. Відмови функціонування та параметричні відмови.
- Тема 4. Оцінка граничного стану машини.
- Тема 5. Субмікроскопічний рівень відмов.
- Тема 6. Мікроскопічний рівень відмов.
- Тема 7. Макроскопічний рівень відмов.
- Тема 8. Відмови за параметрами міцності.
- Тема 9. Прогнозування надійності у період нормальної експлуатації.
- Тема 10. Прогнозування надійності у період поступових відмов.
- Тема 11. Порівняльні характеристики програмних і апаратних відмов.
- Тема 12. Перевірка і випробування програм.
- Тема 13. Основні проблеми дослідження надійності програмного забезпечення.
- Тема 14. Критерії оцінки надійності програмних засобів.
- Тема 15. Математичні моделі надійності комплексів програм.
- Тема 16. Аналіз параметрів та розрахунок надійності обладнання.
- Тема 17. Контрольні випробування.
- Тема 18. Отримання результатів контрольних випробувань.

Теми практичних занять

- Тема 1. Розробка плану контролю ймовірності безвідмовної роботи технічного об'єкта.
- Тема 2. Визначення нижньої РН довірчої границі ймовірності безвідмовної роботи.
- Тема 3. Визначення верхньої РВ довірчої границі ймовірності безвідмовної роботи.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи у склад курсу не входять.

Самостійна робота

Курс передбачає виконання розрахункового завдання, що включає наступні компоненти:

- 1) систематизація, розширення та закріплення професійних компетенцій, пов'язаних з прогнозуванням виникнення дефектів;
- 2) розвиток навичок практичного застосування отриманих знань щодо прогнозування виникнення дефектів;
- 3) визначення необхідної кількості випробувань.
- 4) отримання результатів, їх статистична обробка, формулювання висновків щодо відповідності властивостей вимогам нормативно-технічних документів;
- 5) оформлення звіту за результатами виконання розрахункової роботи.

Література та навчальні матеріали

1. Плєснецов Ю.О. Прогнозування виникнення дефектів металів та надійності машин: навчальний посібник / Ю.О. Плєснецов, Г.М. Сучков, С.Ю. Плєснецов. - Харків: НТУ «ХПІ», 2023. - 93 с.
2. Плєснецов Ю.О. Технічний контроль у машинобудуванні: практикум / Ю.О. Плєснецов, Г.М. Сучков, С.Ю. Плєснецов. - Харків: НТУ «ХПІ», 2023. - 54 с.
3. ДСТУ 2470-94. «Надійність техніки. Системи технологічні. Терміни та визначення». - Київ: Держстандарт України, 1994. - 14 с.
4. ДСТУ 2860-94. «Надійність техніки. Терміни та визначення». - Київ: Держстандарт України, 1994. - 16 с.
5. ДСТУ 2861-94. «Надійність техніки. Аналіз надійності. Основні положення». - Київ: Держстандарт України, 1994. - 16 с.
6. ДСТУ 2862-94. «Надійність техніки. Методи розрахунку показників надійності. Загальні вимоги». - Київ: Держстандарт України, 1995. - 38 с.
7. Нагорний В.М. Введення в технічну діагностику машин: навчальний посібник. - Суми : СДУ, 2011. - 483 с.
8. Нагорний В.М. Відмови машин та їх фізична природа: навчальний посібник. - Суми: СДУ, 2006. - 230 с.

9. Федун І.В. Основи теорії надійності та контролю якості виробів електронної техніки. - Вінниця: ВДТУ, 2003. - 71 с.
 10. Майєрс Г. Надійність програмного забезпечення. - Київ: Наукова думка, 2010. - 360 с.
 11. Гласс Р. Посібник з надійного програмування. - Київ: Наукова думка, 2011. - 256 с.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

Підсумкова оцінка включає:

30 б - Практичні роботи.

30 б - Індивідуальне завдання

40 б - Екзамен

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Юрій ХОМЯК

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Сергій ПЛЕСНЕЦОВ